

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

23 noiembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte: Petru Ursache

Judecători: Nadejda Toma și Vladimir Timofti

examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de partea vătămată Grigoriță Grigore și de avocatul Pruteanu Natalia în numele inculpatului Chipenco Vasile, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Cimișlia din 25 mai 2015, și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 iunie 2016, în cauza penală privindu-i pe

Bîtca Ion Vasile, născut la 25.05.1993, originar și domiciliat r-nul Cimișlia, sat. Sagaidac.

Chipenco Vasile Valentin, născut la 27.07.1994, originar și domiciliat r-nul Cimișlia, sat. Sagaidac.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 22.10.2014 - 25.05.2015 ;

Instanța de apel: 17.07.2015 - 09.11.2015;

07.04.2016 - 08.06.2016;

Instanța de recurs: 29.01.2016 - 15.03.2016.

09.08.2016 - 23.11.2016.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Cimișlia din 25 mai 2015, Bîtca Ion și Chipenco Vasile au fost recunoscuți vinovați și condamnați în baza art.179 alin.(2) Cod penal la câte 2 ani închisoare, fiecare.

Conform art. 90 Cod penal, pedeapsa aplicată inculpaților Bîtca Ion și Chipenco Vasile a fost suspendată condiționat pe un termen de probațiune de câte un an, fiecăruia.

Acțiunea civilă înaintată de Grigoriță Grigore către Bîtca Ion și Chipenco Vasile cu privire la recuperarea prejudiciului material și a prejudiciului moral a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să se expună instanța în ordinea procedurii civile.

2. Potrivit sentinței s-a constatat, că Bîtca Ion împreună cu Chipenco Vasile și încă o persoană, în privința căruia cauza a fost disjunsă într-o procedură separată, la 20 octombrie 2013, ora 20.30, în urma înțelegerii prealabile, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor lor, intenționat au pătruns fără consimțământul proprietarului în gospodăria și casa cet. Grigoriță Grigore din s. Sagaidac, r-nul Cimișlia, l-au agresat fizic, îmbrâncindu-l și i-au aplicat mai multe lovituri cu picioarele în diferite regiuni ale corpului cauzându-i vătămare corporală neînsemnată, iar la cererile lui Grigoriță Grigore de a părăsi gospodăria sa, aceștia refuzau categoric.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către partea vătămată G.Grigoriță, care a solicitat casarea acesteia și emiterea unei noi hotărâri, prin care să le fie aplicată inculpaților pedeapsă sub formă de închisoare și care să fie executată real, fără aplicarea prevederilor art. 90 Codul penal, cu admiterea integrală a acțiunii civile cu încasarea prejudiciului material și moral solicitat, invocând că la stabilirea pedepsei nu s-a ținut cont de faptul, că inculpații nu s-au căit sincer, nu au contribuit la descoperirea infracțiunii, nu au recuperat prejudiciul material, ce constituie cheltuieli de tratament în sumă de 2712,15 lei și cheltuielile de transport în sumă de 1360 lei; nu au achitat prejudiciul moral în mărime de 50000 lei pentru recuperarea stării sufletești nesatisfăcătoare și afecțiuni psihice și psihologice cauzate de către inculpați.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 noiembrie 2015, a fost respins ca nefondat apelul părții vătămate G.Grigoriță, cu menținerea sentinței.

5. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a constatat, că prima instanță a examinat cauza potrivit prevederilor legale sub toate aspectele și în mod obiectiv a apreciat circumstanțele cauzei, dând probelor administrate în dosar o apreciere legală din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, corect ajungând la concluzia privind vinovăția inculpaților I.Bîtca și V.Chipenco în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 179 alin.(2) Cod penal.

Totodată, instanța de apel, verificând legalitatea individualizării pedepsei penale în privința inculpaților a conchis, că prima instanță le-a aplicat acestora

o pedeapsă penală echitabilă în coraport cu circumstanțele cauzei, respectiv, a fost acordată deplină eficiență prevederilor art. 7, 61, 75 Cod penal.

Referitor la modalitatea de executare a pedepsei, instanța de apel a considerat neîntemeiate cerințele apelantului, deoarece prima instanță corect a ajuns la concluzia de a suspenda condiționat executarea pedepsei inculpaților I.Bîțca și V.Chiperco, nefiind stabilite circumstanțe ce ar servi temei de dispunere a executării reale a pedepsei.

La fel, instanța de apel a constatat, că G.Grigoriță a fost recunoscut în cauză ca parte civilă și acțiunea lui a fost admisă în principiu, urmând ca asupra despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile, deoarece nu au fost prezentate probe în scopul confirmării și justificării cuantumului despăgubirilor materiale și morale solicitate pentru prejudiciul suportat. Partea vătămată având posibilitatea conform art.387 alin.(3) Cod de procedură penală, să se adreseze în ordinea procedurii civile pentru a putea proba cuantumul despăgubirilor solicitate, atât recuperarea prejudiciului material, cât și cel moral.

6. Împotriva hotărârii menționate a declarat recurs ordinar partea vătămată, care, invocând temeiurile prevăzute de art.427 alin.(1) pct.6), 10), 12) Cod de procedură penală, a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care pedeapsa stabilită inculpaților să fie executată real, deoarece instanțele nu și-au motivat soluția în partea aplicării prevederilor art. 90 Cod penal, ținând cont de faptul, că inculpații nu s-au căit de cele întâmplate, nu au recuperat prejudiciul cauzat prin infracțiune; - admiterea integrală a acțiunii civile, recuperarea prejudiciului moral alcătuit din totalitatea suferințelor psihice și fizice care le-a suportat în urma acțiunilor ilicite ale inculpaților în mărime de 50000 lei și a prejudiciului material pentru cheltuielile de transport suma de 1360 lei și pentru tratament în sumă de 2712,15 lei.

7. Prin decizia Colegiului lărgit al Curții Supreme de Justiție din 15 martie 2016, a fost admis recursul ordinar declarat de partea vătămată, casată parțial decizia instanței de apel, în latura civilă, în partea încasării prejudiciului moral, și dispusă rejudecarea cauzei în această parte în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

8. În motivarea soluției adoptate, instanța de recurs ordinar a stabilit, că instanța de apel, verificând legalitatea sentinței sub aspectul invocat de partea vătămată G.Grigoriță, just a ajuns la concluzia, că prima instanță, la aplicarea pedepsei inculpaților, a respectat prevederile legale, stabilindu-le acestora pedeapsa închisorii în baza art. 179 alin.(2) Cod penal, cu suspendarea

condiționată a executării ei pe termen de probațiune, în temeiul art. 90 Cod penal.

În acest sens Colegiul penal a menționat, că atât prima instanță, cât și instanța de apel, ținând seama de aceste circumstanțe, și anume de gravitatea infracțiunii săvârșite, care se atribuie la categoria celor mai puțin grave, de motivul acesteia, de persoana inculpaților, care au săvârșit infracțiunea pentru prima dată, de lipsa circumstanțelor agravante, corect au concluzionat de a suspenda condiționat executarea pedepsei stabilită inculpaților pe termen de probă.

Din considerentele menționate, instanța de recurs a respins argumentul recurentului, precum că decizia instanței nu cuprinde motivele pe care s-a întemeiat soluția de suspendare condiționată a executării pedepsei stabilită inculpaților.

Cu referire la argumentele recurentului ce ține de admiterea în principiu a acțiunii civile referitor la încasarea prejudiciului material, Colegiul penal a constatat, că instanțele de fond, reținând faptul, că partea vătămată nu a prezentat probe suficiente în scopul confirmării și justificării cuantumului integral al despăgubirilor solicitate pentru prejudiciul material suportat pentru tratament și în legătură cu prezentarea sa în fața organului de urmărire penală și în cadrul instanței de judecată, corect au admis în principiu acțiunea civilă în partea ce ține de prejudiciul material, partea vătămată având posibilitatea în ordinea procedurii civile să-și probeze cuantumul prejudiciului material solicitat, deoarece conform art. 225 alin. (3) Cod de procedură penală, dacă la soluționarea acțiunii civile, pentru a stabili suma despăgubirilor cuvenite părții civile, apare necesitatea de a amâna judecarea cauzei pentru a se administra probe suplimentare, instanța poate să admită în principiu acțiunea civilă, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile, concluzie ce corect a fost menținută de instanța de apel. Astfel, instanța de recurs a respins ca neîntemeiate argumentele recursului în acest sens.

Analizând decizia instanței de apel în raport cu motivele invocate de către recurent privind admiterea acțiunii civile în principiu referitor la prejudiciul moral solicitat, instanța de recurs a statuat, că instanța de apel pripit a pronunțat hotărârea în această parte, fără a ține cont de următoarele fapte.

Partea vătămată în apelul declarat a criticat ilegalitatea sentinței în latura civilă, considerând că acțiunea civilă urmează a fi admisă cu încasarea în beneficiul său de la inculpați a prejudiciului moral în mărime de 50000 lei.

În recurs partea vătămată a invocat, că instanța de apel, fără a dezbate argumentele apelului în această parte, neîntemeiat a admis acțiunea civilă în

principiu referitor la încasarea prejudiciului moral, lăsând soluționarea acesteia în ordinea procedurii civile.

Verificând decizia instanței de apel la acest capitol, Colegiul penal a constatat, că instanțele superficial au motivat de ce au lăsat fără examinare acțiunea civilă în partea prejudiciului moral, considerente din care decizia a fost casată parțial cu dispunerea rejudecării cauzei în această parte în aceeași instanță. La rejudecarea cauzei instanța de apel urmând să țină cont de motivele casării soluției adoptate și să verifice minuțios legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel, să respecte prevederile art. 1423 Cod civil și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, care să corespundă prevederilor art. 417 Cod de procedură penală.

9. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 iunie 2016 a fost admis apelul declarat de partea vătămată, casată parțial sentința, în partea soluționării acțiunii civile și pronunțată o nouă hotărâre în această parte, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care a fost admisă acțiunea civilă, fiind dispusă încasarea din contul inculpaților în beneficiul părții vătămate, prejudiciul moral în sumă de 25000 lei.

10. În motivarea deciziei adoptate, instanța de apel a indicat, că este justificată acțiunea civilă înaintată de partea vătămată în partea încasării prejudiciului moral, însă suma de 50000 lei solicitată este exagerată. Ținând cont de poziția socială a inculpaților și părții vătămate precum și de posibilitatea reală a inculpaților la achitarea unui astfel de prejudiciu, instanța de apel a ajuns la concluzia de a încasa din contul inculpaților în beneficiul părții vătămate prejudiciul moral în sumă de 25000 lei. Sumă care este suficientă și oportună suferințelor morale și psihice suportate de către partea vătămată.

11. Împotriva deciziei instanței de apel, au declarat recursuri ordinare partea vătămată Grigoriță Grigore, și avocatul Pruteanu N. în numele inculpatului Chiperco V.

11.1. **Partea vătămată**, prin recursul declarat la 26.07.2016, în termen, invocând temeii de drept pct. 6) și 10) alin.(1) art. 427 Cod de procedură penală, solicită casarea parțială a sentinței și deciziei instanței de apel și pronunțarea unei noi hotărâri prin care a exclude aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal în privința inculpaților, cu admiterea integrală a acțiunii civile depusă.

În motivarea cerințelor recurentul a invocat:

- instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel;
- s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Consideră, că pedeapsa aplicată inculpaților nu-și va atinge scopul de corectare și reeducare a acestora și nu va fi restabilită echitatea socială, deoarece fiind suspendată condiționat, în temeiul art. 90 Cod penal, pedeapsa închisorii aplicată inculpaților, nu s-a ținut cont de toate circumstanțele cauzei în acest sens, și anume, inculpații nu s-au căit sincer de cele comise, nu au contribuit la descoperirea infracțiunii și nu au achitat suma prejudiciului cauzat.

- instanța de fond și cea de apel neîntemeiat a admis în principiu acțiunea civilă în partea încasării prejudiciului material și neîntemeiat a admis doar parțial acțiunea civilă în partea încasării prejudiciului moral, deoarece în opinia recurentului acțiunea civilă depusă de către el, este motivată și argumentată prin probe suficiente.

11.2. Avocatul Pruteanu N. în numele inculpatului Chipenco V, prin recursul declarat la 01.08.2016 prin intermediul oficiului poștal, în termen, invocând temei de drept pct. 6) alin.(1) art. 427 Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei instanței de apel, cu menținerea sentinței.

În motivarea cerințelor recurentul a invocat:

- hotărârea instanței de apel nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Menționează, că potrivit sentinței, a fost admisă în principiu acțiunea civilă, urmând ca asupra cuantumului acesteia să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile.

Prin decizia instanței de recurs ordinar, a fost admis parțial recursul declarat de partea vătămată, cauza fiind remisă la rejudecare în instanța de apel doar în partea soluționării acțiunii civile ce ține de încasarea prejudiciului moral, însă potrivit conținutului deciziei instanței de apel, instanța rejudecând cauza s-a pronunțat asupra acțiunii civile atât cu privire la încasarea prejudiciului material cât și cu privire la încasarea prejudiciului moral. Fapt prin care inculpatului Chipenco V. i-a fost încălcat dreptul la un proces echitabil.

Consideră, că instanța de apel nu a motivat soluția privind încasarea din contul inculpaților în beneficiul părții vătămate a prejudiciului moral în sumă de 25000 lei. În acest sens, la materialele dosarului nefiind anexată nicio probă autentică prin care să se confirme faptul că partea vătămată a suportat careva suferințe psihice.

12. Procurorul și partea vătămată au depus referințe privind opinia lor asupra recursurilor declarate, prin care:

Procurorul, pledează pentru respingerea recursurilor declarate, deoarece decizia instanței de apel este legală și întemeiată.

Partea vătămată, pledează pentru declararea inadmisibilității recursului ordinar declarat de avocatul Pruteanu N. în numele inculpatului Chipenco V., deoarece acesta nu este motivat prin prisma unei erori de drept prevăzută de art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală.

13. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor declarate, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal concluzionează inadmisibilitatea acestora din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în textul normei vizate.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Potrivit practicii judiciare constante *erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.*

Cu referire la temeiul de recurs invocat prin prisma art.427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

Analizând decizia instanței de apel prin prisma erorilor de drept prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și anume: *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția*, Colegiul penal constată, că astfel de erori de drept nu și-au găsit confirmarea la examinarea recursului declarat, dat fiind faptul, că instanța de apel la examinarea cauzei a respectat prevederile art. 414 alin. (1), (5), 417 alin.(8) Cod de procedură penală, și în hotărârea adoptată s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelurile declarate, aceasta cuprinzând motivele pe care se întemeiază soluția pronunțată.

Astfel, potrivit prevederilor art. 414 alin.(1) Cod de procedură penală instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel.

Prevederile art. 414 alin. (5) Cod de procedură penală stabilesc, că instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Potrivit prevederilor art. 417 alin.(8) Cod de procedură penală decizia instanței de apel trebuie să conțină temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Colegiul penal, consideră neîntemeiat argumentul invocat de către partea vătămată potrivit căruia instanța de apel neîntemeiat a admis doar parțial acțiunea civilă în partea încasării prejudiciului moral, la fel neîntemeiate sunt și alegațiile recursului declarat de către avocatul Pruteanu N. în numele inculpatului Chiperco V., potrivit cărora instanța de apel nu a motivat soluția privind încasarea din contul inculpaților în beneficiul părții vătămate, prejudiciul moral în sumă de 25000 lei.

În acest sens, Colegiul penal reiterează, că potrivit prevederilor art. 1423 alin.(1) Cod civil coroborat cu art. 219 alin. (4) Cod de procedură penală, mărimea compensației pentru prejudiciul moral se determină de către instanță în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al făptuitorului prejudiciului și de măsura în care compensarea poate aduce satisfacerea persoanei vătămate.

Din materialele cauzei, rezultă, că partea vătămată solicită încasarea din contul inculpaților prejudiciul moral cauzat prin infracțiune, în sumă de 50000 lei.

Instanța de fond, pronunțând sentința, a admis în principiu acțiunea civilă înaintată de către Grigoriță Grigore către Bîtca Ion și Chiperco Vasile cu privire la încasarea prejudiciului moral, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să se expună instanța în ordinea procedurii civile.

Prin decizia instanței de apel, fiind casată parțial sentința, în latura civilă, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, a fost admisă acțiunea civilă înaintată de partea vătămată și dispusă încasarea din contul inculpaților în beneficiul părții vătămate, prejudiciul moral în sumă de 25000 lei.

Conform art. 1423 alin. (1) Cod civil, mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate; alin.(2) Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

Potrivit prevederilor art. 225 alin.(1) Cod de procedură penală, judecarea acțiunii civile în procesul penal, indiferent de valoarea acțiunii, se efectuează de către instanța de competența căreia este cauza penală.

Colegiul penal constată, că instanța de apel la adoptarea hotărârii în latura civilă s-a condus de prevederile art. 387 alin.(1) Cod de procedură penală care prevede că *„odată cu sentința de condamnare, instanța de judecată, apreciind dacă sânt dovedite temeiurile și mărimea pagubei cerute de partea civilă, admite acțiunea civilă, în tot sau în parte, ori o respinge”*, motivându-și soluția în modul expus la pct. 5 al prezentei decizii și n-a comis careva erori de drept în această parte.

Instanța de recurs reiterează, că, în termenii Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, prejudiciul moral, se exprimă prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Quantumul despăgubirilor trebuie stabilit astfel încât acesta să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor, și nici venituri nejustificate pentru victimele daunelor.

Ținând cont de natura dreptului lezat, caracterul și gravitatea suferințelor suportate de partea vătămată, Colegiul penal consideră că prin decizia instanței de apel, fiind dispusă încasarea din contul inculpaților în beneficiul părții vătămate o compensație morală în sumă de 25000 lei, aceasta reprezentând o satisfacție echitabilă cum indică art. 41 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În opinia Colegiului penal, instanța de apel nu a comis erori de drept, dispunând încasarea prejudiciului moral în sumă de 25000 lei, care reprezintă o compensare suficientă, echitabilă și nicidecum diminuată a prejudiciului moral cauzat.

Cu referire la alegațiile recursului declarat de partea vătămată potrivit cărora instanța de fond și cea de apel neîntemeiat a admis în principiu acțiunea civilă în partea încasării prejudiciului material și s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale, Colegiul penal menționează, că pe marginea acestor aspecte s-a expus Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție prin decizia adoptată în prezenta cauză penală la 15 martie 2016 (f.d.115-120, vol.2), fapt ce se constată din motivarea deciziei menționate cât și din dispozitivul acesteia, decizie care este irevocabilă, totodată din aceasta reiese, că rejudecarea cauzei a fost dispusă doar în latura civilă, în partea încasării prejudiciului moral.

Din considerentele expuse, Colegiul penal conchide, că temeiurile invocate de recurenți prevăzute la art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură

penală, nu și-au găsit confirmare la examinarea recursurilor. Astfel de erori de drept în speța examinată nu s-au comis, prin urmare, hotărârea atacată este legală și întemeiată, iar recursurile urmează a fi declarate inadmisibile ca fiind vădit neîntemeiate.

14. În conformitate cu art. 432 alin.(1), (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de partea vătămată Grigoriță Grigore și de avocatul Pruteanu Natalia în numele inculpatului Chipenco Vasile, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 iunie 2016, în cauza penală privindu-i pe **Bîtca Ion Vasile și Chipenco Vasile Valentin**, ca fiind vădit neîntemeiate.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la **22 decembrie 2016**.

Președinte

Petru Ursache

Judecători

Nadejda Toma

Vladimir Timofti